

A háborús Firenzében

Firenze, július hó. Firenzében, a művészet fővárosában most nem látunk semmi a műemlékekből. Ami működik, az mind óvóhelyen, falon belül vagy föld alatt van. Festmények eltűntek, épületekre kívül kőszancok hurdódtak, belülről betömődtek; a szobrok bebábozva. Michelangelo márvány »Dávid«-ja visszaállott a kőbe, ahonnan mestere »kivette«. Donatelo »Judith«-ja kardját vasbetonban forgatja, Botticelli »Tavasza«-a valahol vidéken elásva, alulról szagolja a nagyszirmu ibolyákat.

A hires palotákat

Is elföldelik. Ugyanigy védtek valamikor a pitagoreista filozófusok tízes világrendszerüket, a tizedik világ-gömb az »ellenföld« feltalálásával. Az egyetlen hely Firenzében, ahol megmaradtak az emlékművek, San Miniato temetője. A síremlékek nem kerülnek a föld alá, mert azoké, akik már a föld alá kerültek. Itt van szoros összeköttetésben a földdel lévő ember a föléje emelt ellenfölddel.

Magasan Firenze fölött fekszik, a Kereszték hegyén (Monte alle Croci). Ha a San Miniato régi templomának harangtornyából nézzük, olyan az egész temető, ez az egyetlen

Óriási márványlap

mint valami vakító, osztatlan sakk-tábla: csupa négyzet, fehér márványlap van egymás mellett. Itt ott sötét ciprusok merednek a napnak, lánzsáhegyként, — a kökerítésen túl pedig likaesos lomb, alakjukat vesztett pinea-fenyők isznak a fényből, mintha botraszurt szivacsok volnának. A tábla síkján márványfigurák, bástvák, parasztok, katonák, kereskedők. A játékcserkényen van valami a velük játszó megdöbbenéséből. A meglepetés, mely akkor éri a játékos, mikor ráriad, hogy míg eddig szabályok szerint várta és ismerte el a támadót, ki a fekete-fehér kockák rendszerén át közelített, — most minden fehér, vakítóan világos, eltűntek a szabályok, mindenünnen várható a halál. A játszma

egyre tart.

Hévében felbolygatódna az alakok és a figurák egységes arcbeállítására nincs többé. Minden irányban lekintet vetődik. Egész csoportok néznek merőben egyetlen pontba fordítanak egymásnak hátat, vagy zuhannak a márványporba.

Mégis mindenfelé a barátságos lal-lín légkör, a hilaritás uralkodik: satekintetű cavalbere, orra elé ciprus terpeszkedik, vagy vitéz kapitány mellszobrának zubbonyára nőtt ren-kénykítettetés léptet előre utólag. Vele szemben feltett-kalap, jómódu kereskedő képmása buzza ki magát, mellig, a hires firenzei fényképész-család, az Almarik, egyre jobb fotókat mellékel elhunytjaihoz.

Kissé távolabb

a ciprusoktól, közelebb a Kortársak-hoz, derék városi doktorbácsi nyug-szik (shetven éven felüli korban hall meg, polgár volt és érdemes ember, ki az orvosmesterséget hosszan gva-korolta), ovális fényképe, melyen prémes kabátban ül, márványtáblájá-ra van akasztva. Bőrkesztyűs kezében aranyórát tartja, arról néz ép-pen fel. Mindenkit megnyugtat: »a pulzus alig több a normálisnál. A szögletben öngyilkos szürke betanem-léke van, melyet hátával három or-dítá alá nyom össze. Felirata egve-dül az Isteni Színijátékban szereplő névtelen őseivel vigasztalja.

Vele szemben

aranyműves-mester pihen. Márványa közepén lévő bronz-domborművön Mercur csodálja Minerva díszes paj-zsát. Fenn a derék mester szoborfe-

je, oroszlánhomlokkal és bozontos szemöldökkel. Hatalmas, lefelé csava-rodó hajuszába harap, de lenn, a sirt körülvevő egyik-másik kis díszoros-zán, az ötvösművészet remeke, már ki-ejtette szájából a körbeadogatott lán-cocskát. A leghajósabb gyermekesiker a »fehér tragédiák« szerzője: Ferdi-nando Tirinnanzi sírlapja mellett van. Elmosva szemeket és számokat, a kis-lány neve annyit jelentene: Barna kis kezecke. Ő jön felénk fürdőruhácská-ban, vigyorogva. Felénk — amerre a tenger van, melynek utolsó márvány-habja ott ring felutva a kőre.

San Miniato

martírsíkját magábaölelő templom köré került, mélyült és magasult a te-mető. Belépve a templomba, azt lát-juk, hogy minden, ami érték, korun-kon idéző múlt, múlt ereje a jelen erején, visszatűnt, védőburk alatt van, vagy elzárva. Mégis, jobbra két kép állítja meg a szemet. Paolo Ste-fano két freskója. Az első falfest-mény vízszintesen elnyújtott: a Ma-donna hat szent között trónuson. Mind a hat Jézusért szenvedett. Apostolai, századokkal későbbi harcosai vagy kortársai voltak. Mégis ő mindegyik-nél fiatalabb itt, nem egykoru senki-vel. Gyermek és gyerekes örömmel kap a pintyöke után, melyet az öreg Keresztelő János mutat neki a trón-cirádán át. Közvetlenül ezután

óriás képe

szökik a magasba. Messze elhagyva a többi középmagas képet. Míg az elő-bbi vízszintesen nyult meg, ez felfelé rántja a pillantást. Az atléta Szent Kristóf jön ki a vízből, vállán a gyer-mek Jézussal. A vízből, melybe a Gyer-mek nyomta bele a nyakas gi-gászt, hogy megkeresztelje. Az az erő, mely az előző képen visszavitte idő-ben a szenteket a Gyermekekhez, meri-tette alá a tér vízébe az óriást. Min-denkinél erősebb és mindenkinél fia-talabb. Erő az erősen, idő az időköz-n. Egyszerű, egységű festmények ezek. Az igazi reneszánsz alkotások ott kezdődnek, amikor nemcsak a Krisz-tus utáni, hanem a Krisztus előtti emberiség is a Gyermekek trónja mellé áll. Annak dicsőségére.

Lejövet

San Miniatóból a Piazzale Michelan-geloriól letekintve, az egész firenzei lapály előttünk van. A téren álló óriás, paritváltató, bronz Dávid-szoborral szemben a renaissance de-lelőjén lévő kővel szemben a nap is, mint izzó kő, lassan lemegy. Atzuhan az Arnon, a Ponte Vecchio, a Palazzo Signoria felett és a Dóm és Kereszt-előkápola közt lemegy Firenze szí-vére. Messze, hátul, ahol Firenze is-mét magas, a fiesolei hegyekről, az ősi etruszk várfal mellől leereszkedik a kőd. Hogy is van a vogul találos kérdésekben a naplemente? »Őskori ember lötte nyil, mely a fák mögött eltűnik. Valóban, itt minden nap-nyugtán öszövétségi ember halította izzó kő tűnik el a ciprusok mögött.

Fáy Attila

BEVONULÁS MIATT

Bélyegeit csak a hó végéig veszem meg
Bélyegkereskedés
fogadalmi templommal szemben.
Telefon 39-03. 188

DELMAGYARORSZAG

minden sora

érdekös

HIREK

Szegedi utmutató

A Somogyi-könyvtárban vasárnap és ünnepnap kivételével könyvtár-szolgálat.

Az egyetemi könyvtár augusztus 1-től 31-ig a könyvtári helyiségek tartarozása és általános takarítása miatt zárva.

A városi múzeum egész évben nyitva.

Szolgáltatás győgyaszerárak: Bor-bély József Tisza Lajos-körút 20, Moldován Lajos Ujszeged Vedres u. 1, Selmezi Béla Somogyitelep IX. u. 489 (vasárnap csak délelőtt 10-ig van nyitva), Nagy Gy. örök. k. Hangay Levente dr. Boldogasszony-sugárút 31, Zakar S. örök. k. Máthé Mihály Valéria-tér 1.

Mozik műsora: Belvárosi Mozi: Magdolna, Korzó Mozi: Dr. Ko-vács István, Széchenyi Mozi: Ismeretlen ellenfél.

—O—
AZ ELSŐTÉTÍTÉS KEZDETE
ESTE TIZ ÓRAKOR,
VÉGE REGGEL HÁROM ÓRAKOR.

—O—
— Összeállították a kisgyűlés tárgysorozását. A szombat délelőtt 10 órára összehívott kisgyűlés tárgysorozatát csütörtök délelőtt dr. Pálffy József elnökletével állította össze a városhá-zán az előkészítő ülés. A tárgysoro-zalon jelentősebb ügy nem szerepel. A napirendre kerülő ügyek legnagyobb-részt vállalatba adások, haszonbérlet-átruházások, nyugdíjazási és betegsza-badságügyek.

— Kinevezések. Budapestről jelen-tik: A vallás- és közoktatásügyi mi-niszter a szegedi állami polgári isko-lai tanárképző főiskola igazgató ta-nács elnökéül az 1943-44. tanévtől kezdődő 5 év tartamára dr. Fröhlich Pál egyetemi ny. rendes tanárt ne-vezte ki. — A vallás- és közoktatás-ügyi miniszter az Országos Polgári-iskolai Tanárvizsgáló Bizottság elnö-kéül az 1943-44. tanévtől kezdődő 5 év tartamára dr. Huszti József egye-temi rendes tanárt kinevezte. — A val-lás- és közoktatásügyi miniszter az 1924-27. évi tc. 11. szakasza alapján az 1943-44. tanév tartamára a Sze-gedi Állami Középiskolai Tanárviz-szsgáló Bizottság elnökévé dr. Mester János egyetemi nyilvános rendes tanárt, alelnökévé dr. Fröhlich Pál egyetemi nyilvános rendes tanárt nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter az 1924. évi XXVII. tc. 11. szakasza alapján az 1943-44. tanév tartamára a szegedi Középiskolai Tanárképző In-tézet elnökévé dr. Halasy-Nagy József egyetemi nyilvános rendes tanárt, az igazgató-tanács tagjaivá pedig dr. Ab-rahám Ábrhás, dr. Birkás Géza, dr. Fröhlich Pál, dr. Kiss Árpád, dr. Kol-tay-Kasner Jenő, dr. Firbás Oszkár tanügyi főtanácsos, gimnáziumi igaz-gatót kinevezte. Együttel dr. Kiss Ár-pád egyetemi nyilvános rendes tanárt az alelnöki felvettési tennivalók ellá-tásával a jelzett időben megbízta. (MTI)

— Bonczos Miklós államtitkár meg-betegedett. Vitéz Bonczos Miklós ál-lamtitkár, aki legutóbb kéthetes sza-badságon volt és hivatalát július 17-én foglalta el, visszatérése után két nap mulva súlyosan megbetegedett. Orvosi megállapítások szerint tüdőgyulladás kapott. A betegséggel kapcsolatos újabb hírek szerint az államtitkár tul-yan a súlyos helyzeten s állapota ma már napról-napra javul.

— A TISZA VIZÁLLÁSA. A sze-gedi rendőrség révkapitánysága je-lentése szerint a Tisza vizállása július 29-én reggel 7 órakor 471 cm, a levegő hőmérséklete 19 fok Cel-zius volt.

— Árdragítási ügyek a táblán. Gil-lott Péter 54 éves ujszentiváni föld-műves a szegedi uszorabíróstól 2 hónapi fogházat kapott árdragító visszaélés vétsége miatt. Gillott az íté-let ellen fellebbezést jelentett be, így került ügye csütörtökön a tábla Szeri dahelyi szüneti tanácsa elé. Mint a vádiratból kiderült, Gillott Péter a múlt év október 14-én Székely Sándor szegedi gazdálkodónak 1 mázsa kukor-icát, a maximális áron felül, 35 pen-gőért adott el. A tábla mérlegelve az enyhítő és súlyosbító körülményeket, az elsőfoku bíróság ítéletét helyben-hagyta. Mivel árdragítási ügyről van szó, ahol a legfelsőbb fórum a tábla, tovább menni nem lehet, az ítélet jog-erős. — Vetró Sándor 55 éves fehértől földműves árdragítási ügyét szintén a Szerdahelyi szüneti tanács tárgyalta. Vetró Sándort a szegedi uszorabíró-ság május 3-án árdragító visszaélés vétsége miatt 3 hónapi fogházra, és 500 pengő pénzbüntetésre ítélte, mert a szegedi országos vásár alkalmával három süldőt 150 pengőért kínált el-adásra. A városi nyomozók tetten é-tek, letartóztatták a rendőrség, elítélte a bíróság. Az ítélet ellen fellebbez-ve Vetró fogházbüntetését a tábla szü-neti tanácsa leszállította 1 hónapra, a pénzbüntetést azonban helybenhagyta. Az ítélet jogerős.

— A cipőkereskedők a jövőben nem árusítanak harisnyát. Budapestről je-lentik: A közellátási minisztérium ér-dekes határozatot hozott a cipőkeres-kedők harisnyaváltására vonatkozó-lag. A cipőkereskedők a multban ci-pőkereskedésre jogosító inarigazolóvá-nyuk alapján harisnyát is árusíthat-tak. Ez a helyzet most az új határozat értelmében megszűnt. Tekintettel ugyanis a textilforgalom nehézségeire, a minisztérium nem tartja kívánatos-nak, hogy a cipőkereskedők harisnyák árusításával is foglalkozzanak. Erthe-tő a minisztériumnak ez a felfogása, különösen ha figyelembe vesszük, hogy a harisnyakereskedések sem jutnak harisnyához a régi bőségben. A mi-nisztérium rendelkezése nyomán most a harisnyagvárok értesítik a cipőke-reskedőket, hogy a jövőben harisnyát részükre nem szállítanak.

— Gidófalvynak vissza kell térni a fogalmazói asztalhoz. Ismeretes, hogy a belügyminiszter dr. Gidófalvy Pál futballdíktátort nemrég egyik napról a másikra menesztette. Múltán Gidó-falvy Hódmezővásárhelyen városi fo-galmazóból lett futballhatálmasság, erre a pünkösdi királyságvégi időre fi-zetés nélküli szabadságot élvezett, a do-log természetesen rendje szerint Gidófal-vynak vissza kellett volna térni a fo-galmazói asztalhoz. Persze a volt futballdíktátornak nem izlett már a beosztott tisztviselői munka, s előbb a várostól, majd a belügyminisztertől nyugdíjazását kérte. Ezt mindenütt el-utasították. Most két eset van. Gidó-falvy vagy visszatér íróasztalához, vagy az állástalanság nem éppen ke-cségtelős utját választja. Hát elég si-ralmas vég — egy díktátor számára mind a kettő.

— Halálozás. Özv. Kiss Imréné I. hó 28-án elhunyt. Temetése I. hó 30-án délután fél 6-kor a Dugonics-temető ravatalozójából. (Minden külön értesí-tés helyett.) 371

— Üzenet Oroszországból. A K. 455. számú tábori postáról a Délmagyar-ország utján küld ödvözlöt szüleinek, családtagjainak, testvéreinek és is-merőseinek Parkas István árkász, Kopp György árkász és Ábrahám F. István. Jól üzenik, hogy egészsége-sek. Jól vannak, nincs semmi bajuk s várják itthonról a leveleket.

— Bezárták a cukrászdákat Bel-grádban. Zágrádból jelentik: Belgrád jelentős szerint hatósági rendelettel a város összes cukrászdáit bezárták.

— Megölte a feleségét. Szabadkáról jelentik: Ada község szélén lévő szék-malomban Kiss István 40 éves molnár-féltékenységből feleségét késszurások-kal megölte, majd holttestét zsirszóda-öldattal öntötte le. Vérszót le, Vérszót után zsirszódat ivott és súlyos sérüléseibe csütörtökön reggel belehalt.